

OPLEIDINGSPLAN VOLTijd 2,3,4

2022–2023

Academie Pedagogiek en Onderwijs Enschede

Voorwoord

De pabo voltijd in Enschede kent vier opleidingsfasen.

- Fase opleidingsbekwaam (jaar 1)
- Fase beroepstakenbekwaam (jaar 2)
- Fase werkplekbekwaam (jaar 3)
- Fase startbekwaam (jaar 4)

In dit opleidingsplan vind je informatie over de visie op opleiden, fasedoelen, het opleidingsprogramma voor de voltijdopleiding **jaar 2, 3 en 4**. Het opleidingsplan is geschreven voor zowel studenten als hun begeleiders.

Voor jaar 1 staat de informatie beschreven in de studiehandleiding werkplekieren jaar 1

Wij hopen dat dit opleidingsplan bijdraagt aan het studeren op de pabo Enschede en de begeleiding in de stage.

Teamleiders VT Enschede,
Luuc Willering en Elsbeth Ruitkamp

We wensen iedereen een goed en succesvol studiejaar toe.

Academie Pedagogiek en Onderwijs Enschede

Postadres
Postbus 70.000
7500 KB Enschede

Bezoekadres
Van Galenstraat 20
7511 JL Enschede
088-019 6650

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1 Visie op opleiden	6
2 Opleidingsfasen.....	9
2.1 Fase Beroepstakenbekwaam (jaar 2)	9
2.2 Fase Werkplekbekwaam	11
2.3 Fase Startbekwaam	14
3 Toetsing	17
4 Beroepspraktijk en reflectie	18
4.1 Doelen.....	18
4.2 Overzicht stage per opleidingsfase.....	20
4.3 Samen Opleiden.....	23
4.4 Taken en verantwoordelijkheden.....	23
5 De digitale leeromgeving	28
6 Bijlagen	29
6.1 Bijlage 1 – Curriculumoverzicht Beroepstakenbekwaam	30
6.2 Bijlage 2 – Curriculumoverzicht Werkplekbekwaam.....	32
6.3 Bijlage 3 – Curriculumoverzicht fase Startbekwaam	33

1 Visie op opleiden

Missie en visie Academie Pedagogiek en Onderwijs Enschede

In iedere samenleving speelt onderwijs een essentiële rol, zo ook in Nederland. Goed onderwijs is een basisrecht voor iedere burger, verankerd in het Verdrag voor de Rechten van het kind sinds 1989. Alleen door een levenlang leren kunnen mensen een bijdrage blijven leveren in een steeds veranderende samenleving. Bij het realiseren van goed onderwijs spelen leerkrachten en andere professionals die werkzaam zijn in het onderwijs een doorslaggevende rol. De onderwijsprofessionals doen ertoe! Ze moeten hun vak verstaan: ieder kind en iedere volwassene in staat stellen het optimale uit zichzelf te halen. Natuurlijk gaat het dan om kennis, maar evenzeer om “Bildung”, vorming. Het gaat erom dat onderwijs een bijdrage levert aan de ontwikkeling van evenwichtige, gewetensvolle mensen die in staat zijn op basis van kennis en inzicht weloverwogen keuzes te maken en zich maatschappelijk in goed burgerschap kunnen manifesteren. Mensen die een brede culturele belangstelling hebben, die tolerant zijn ten opzichte van elkaar en die de maatschappelijke ontwikkelingen kunnen duiden en in hun context kunnen plaatsen.

In een steeds veranderende samenleving moet onderwijs zich permanent vernieuwen en altijd met de bedoeling om het optimale uit de leerlingen en de studenten te halen. We staan er als pabo voor kinderen te leren hoe ze hun eigen bijdrage kunnen leveren in de maatschappij.

- De pabo Enschede is een innovatieve opleiding tot leraar in het primair onderwijs, waarin naast het leerproces van de student de opbrengsten van onderwijsprocessen centraal staan.
- Wij bieden onze studenten onderwijs van hoog niveau in een inspirerende en waardevolle omgeving.
- Pabo en opleidingsscholen nemen gezamenlijk opleidingsverantwoordelijkheid en leiden zo op, dat studenten optimaal toegerust zijn voor hun beroepspraktijk en in staat zijn zich verder te ontwikkelen als professional.
- Daarnaast dragen wij bij aan de versterking van de innovatiekracht van scholen en instellingen, door als een open kenniscentrum voor individuen, instellingen, organisaties en instituten werkzaam in of ten behoeve van het onderwijs te functioneren.
- Daartoe verzorgen wij opleidingen en cursussen en verrichten wij onderzoek, waarvan de resultaten ten goede komen aan het onderwijsveld. Wij streven naar een duurzaam partnerschap met onze relevante omgeving.
- Daarbij streven wij naar grote betrokkenheid bij en intensieve samenwerking met onze maatschappelijke partners. Transparantie en het afleggen van verantwoordelijkheid zijn voor ons vanzelfsprekendheden.

De pabo Enschede leidt leraren op die startbekwaam zijn om als leraar zelfstandig aan de slag te gaan in het basisonderwijs. Als leraar dragen zij bij aan de persoonlijke ontwikkeling van kinderen. Bij het realiseren van goed onderwijs spelen leraren een essentiële rol. De leraar doet ertoe! Hij moet zijn vak verstaan en ieder kind in staat stellen het optimale uit zichzelf te halen. De pabo Enschede leidt haar studenten zodanig op dat zij toegerust zijn voor de beroepspraktijk en in staat zijn zich verder te ontwikkelen als professional. Dit doet de pabo Enschede in nauwe samenwerking met het werkveld en volgens de landelijke uitgangspunten *Samen Opleiden*. Dit betekent dat 40% van de opleiding op een

opleidingschool plaatsvindt. Zo wordt invulling gegeven aan een krachtige interactie tussen theorie en praktijk. Door intensief samen te werken op het gebied van opleiden, onderzoeken en professionaliseren leren we van en met elkaar!

Kernwaarden

Binnen de opleiding hechten we veel belang aan een aantal kernwaarden die centraal staan binnen de academie en die richting geven aan ieders handelen. Deze kernwaarden zijn:

Passie, ondernemen, samen!

Passie; we zijn bevlogen, gepassioneerd voor onderwijs. Deze passie uit zich in enthousiasme, aandacht, gedrevenheid en liefde voor ons vak. We leggen de lat hoog, zijn ambitieus en werken continu met toewijding en precisie aan goed onderwijs.

Ondernemen; vanuit een ondernemende houding creëren we meerwaarde voor onszelf en onze omgeving. We zetten ideeën om in daden. We gaan actief op zoek naar kansen en ontplooiën initiatieven die toekomstgericht zijn. Dat vraagt om creatief en innovatief handelen en het nemen van weloverwogen risico's. Ondernemen vraagt om lef!

Samen; we ontwikkelen met en voor elkaar onderwijs en geven samen invulling aan het gewenste perspectief. We doen dit vanuit vertrouwen in elkaars expertise. Samen betekent met studenten, docenten/onderzoekers en werkveld. Het delen van elkaars kennis, kunde en ervaringen levert het beste resultaat op voor het onderwijs.

Beroepsbeeld

De pabo Enschede ziet de leraar als een creatieve professional, die gericht is op het verhogen van de opbrengst van het onderwijs voor leerlingen, ouders en maatschappij. Dit doet hij vanuit kennis van zaken en met oog voor de situatie in zowel de context van de groep als de school.

De pabo Enschede vindt het belangrijk dat de student met verschillende doelgroepen professioneel in gesprek kan gaan: met medestudenten, professionals in de beroepspraktijk en in de opleiding, maar ook met ouders en professionals rondom het onderwijs.

Sinds 1 augustus 2017 gelden nieuwe wettelijke bekwaamheidseisen in het onderwijs. Ze gelden voor alle leraren en docenten in het primair en voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs. De bekwaamheidseisen zijn vastgelegd in het Besluit bekwaamheidseisen onderwijspersoneel en beschrijven wat leraren minimaal moeten weten en kunnen. De bekwaamheidseisen dienen als ijkpunten voor de opleiding en bekwaamheidsonderhoud van leraren (www.rijksoverheid.nl).

De bekwaamheid tot het geven van onderwijs omvat de volgende bekwaamheden:

- de vakinhoudelijke bekwaamheid
- de vakdidactische bekwaamheid
- de pedagogische bekwaamheid

We hebben als opleiding een 4^e bekwaamheid toegevoegd, te weten Persoonlijke en Professioneel ontwikkeling. Deze bekwaamheid beschrijft hoe studenten hun reflectief vermogen doorontwikkelen in de opleiding van eenvoudig, beschrijvend reflecteren tot kritisch, integratief reflecteren.

De eerder gehanteerde SLB competenties op basis van de wet BIO zijn deels nog terug te vinden in curriculum

Visie op opleiden

Door *Samen Opleiden* bestaat een nauwe samenwerking met 15 schoolbesturen in de regio (www.samenopleiden.lerendeleraren.nl) Studenten worden in de school opgeleid door een schoolopleider in samenwerking met een instituutopleider. Daarbij wordt gekoerst op steeds meer zelfstandigheid en verantwoordelijkheid in en voor hun leerproces.

Er wordt ingezet op praktijkonderzoek omdat het belangrijk is dat aankomende leraren een bijdrage kunnen leveren aan verbetering van de beroepspraktijk. Studenten leren dan ook binnen de onderzoeksleerlijn gebruik te maken van verschillende onderzoekvaardigheden. Studenten sluiten hun studie o.a. af met een onderzoek.

De opleiding heeft een interdenominatief karakter en kiest voor een levensbeschouwelijke pluriforme leeromgeving, waarin studenten zich zowel beter bewust worden van de plaats van waarden in het onderwijs in relatie tot hun eigen opvattingen, als van de opvattingen van de levensbeschouwelijke richting die ze kiezen.

De pabo Enschede geeft alle studenten een internationale oriëntatie op het beroep via diverse excursies, de keuze voor een minor internationalisering en de mogelijkheid tot een internationale stage.

Fasen van betrokkenheid

In de ontwikkeling van student tot leraar onderscheiden we vier cumulatieve fasen van betrokkenheid.

- Fase 1: zelfbetrokkenheid: de student richt zich op eigen subjectief concept, ervaringen en gevoelens. De student voert eenvoudige activiteiten uit in overzichtelijke situaties waarbij de mentor mede de orde bewaakt.
- Fase 2: taakbetrokkenheid: de student richt zich op de inhoud van het onderwijs, op de rollen van de leraar en beschouwt de groep leerlingen als min of meer homogeen. De student richt zich op de taak van het lesgeven op aanwijzingen en richtlijnen van de mentor.
- Fase 3: leerling betrokkenheid: de student richt zich op de overdracht van sturing naar leerlingen, op ontwikkelingsprocessen en op verschillen tussen leerlingen.
- Fase 4: de student richt zich op de doorlopende ontwikkeling van de leerlingen van groep 1 tot en met 8, op de relatie tussen school met de wijk en tussen onderwijs en maatschappelijke ontwikkelingen.

Voor iedere student zal het tempo en soms ook de volgorde, waarin de fasen doorlopen worden, verschillen.

2 Opleidingsfasen

In dit hoofdstuk wordt per opleidingsfase (jaar 2,3 en 4) beschreven hoe het onderwijs vorm wordt gegeven.

2.1 Fase Beroepstakenbekwaam (jaar 2)

Het tweede jaar van de opleiding, de fase Beroepstakenbekwaam (BTB), is opgedeeld in vier kwartielen. Ieder kwartiel bestaat uit lesweken, een stageweek en zelfstudie/toetsweken. In overzicht ziet het onderwijs van de fase Beroepstakenbekwaam er als volgt uit:

Kwartiel 1	Kwartiel 2	Kwartiel 3	Kwartiel 4
BT 3: Opbrengstgericht werken	KO: Dans en drama	Engels	BT4: Onderwijs in samenhang
KO: Handvaardigheid/Muziek	Nederlands	Internationalisering/ Onderzoeksvaardigheden	Nederlands
OJW/Onderzoeksvaardigheden	Rekenen/Wiskunde		Rekenen/Wiskunde
Rekenen/Wiskunde	Vrij studiepunt	KO: Tekenen	Pedagogiek/Onderwijskunde
	PO & Digitale didactiek	Nederlands/Communicatie	
	Bewegingsonderwijs		
	Levensbeschouwelijke vorming		
	Oriëntatie op jezelf en de wereld (OJW)		
Kennisbasislessen OPL Rekenen/Wiskunde en Nederlands			
Beroepspraktijk en reflectie			

In het tweede jaar van de opleiding wordt de vakinhoudelijk en –didactisch ontwikkeling op verschillende vakgebieden voortgezet, waarbij de nadruk op vakdidactiek en het verantwoorden van vakdidactisch handelen wordt vergroot. Daarnaast worden er, net als tijdens het eerste jaar van de opleiding, twee beroepsthema's aangeboden. Tijdens deze beroepsthema's worden vanuit samenhang de kennis en vaardigheden van studenten vergroot, in directe verbinding met de praktijk. De twee beroepsthema's die tijdens het tweede jaar worden aangeboden worden hieronder nader toegelicht.

Beroepsthema 3 Thema: Opbrengstgericht werken

Het beroepsthema wordt vormgegeven rondom het thema opbrengstgericht werken. Geleerd wordt hoe onderwijs en/of leeractiviteiten voor kinderen vormgegeven kunnen worden op basis van opbrengsten. Dit beroepsthema wordt afgesloten met een presentatie.

Beroepsthema 4: Onderwijs in samenhang

In beroepsthema 4 staat het thema "onderwijs in samenhang" centraal. We verdiepen ons in de didactiek van het verhalend ontwerpen, het onderzoekend en ontwerpnd leren, het samenwerkend leren en begeleiden van leerprocessen aan de hand van een ontwikkelingsgerichte benadering. Het beroepsthema wordt afgesloten met een beeldverslag van een verhalend ontwerp.

Aanvullende informatie fase Beroepstakenbekwaam

Overgang van het 2e naar het 3e jaar

Voor de overgang van het 2^e naar het 3^e jaar geldt de norm zoals die als volgt in artikel 15 van het OER staat beschreven:

- De examencommissie kan besluiten de student geen toegang tot tentamens in het 3^e leerjaar te verlenen als er minder dan 104 studiepunten uit het 1^e en 2^e studiejaar behaald zijn. Aan het eind van het tweede jaar formuleert de studieloopbaanbegeleider een voorgenomen besluit of de student kan deelnemen aan tentamens in het derde studiejaar. Dit voorgenomen besluit wordt in de examencommissie bekrachtigd.

Onderzoeksvaardigheden

Het hbo-niveau van de student wordt mede ontwikkeld door het doen van onderzoek. In kwartiel 1 van de fase Opleidingsbekwaam is met de cursus Onderzoeksvaardigheden 1 een start gemaakt met deze leerlijn in de vorm van een literatuuronderzoek naar een eigen gekozen onderwerp. In kwartiel 1 van de fase Beroepstakenbekwaam wordt de onderzoeksleerlijn vervolgd. Studenten leren tijdens de cursus OJW/Onderzoeksvaardigheden verschillende analysetechnieken te hanteren, wetenschappelijke onderzoekpublicaties te beoordelen en interpreteren en conclusies van eigen praktijkonderzoek te verbinden aan de eigen onderwijspraktijk. Tot slot leren studenten in kwartiel 3 tijdens de cursus Internationalisering/Onderzoeksvaardigheden te onderzoeken welke wensen en mogelijkheden m.b.t. mondiale vorming er zijn op je eigen stageschool. Dit doen studenten door een probleemanalyse en een zogenaamde behoefte- en contextanalyse uit te voeren. Op basis van de conclusies van het vooronderzoek gaan studenten inspiratie opdoen tijdens de Europareis voor mogelijke oplossingen voor de basisschool. Op basis van het vooronderzoek en de voorbeelden die studenten zien tijdens de Europareis beschrijven studenten de ‘optimale’ oplossing om mondiale vorming op de basisschool te stimuleren.

Internationalisering

Als hogeschool hebben wij de taak studenten, de aankomend leerkrachten basisonderwijs, kennis te laten maken met de samenleving die snel aan het veranderen is. Wij doen dat door de studenten een rijke leeromgeving aan te bieden, waarin zij kennis kunnen nemen, van de vele facetten die onze samenleving kenmerken. Omgevingsonderwijs/internationale oriëntatie is een essentieel middel en biedt een uitgelezen mogelijkheid tot samenwerking van de vakgebieden OJW, KO, Levensbeschouwing en Onderwijskunde om met studenten te werken aan gemeenschappelijke doelen.

De hogeschool investeert in omgevingsonderwijs/internationale oriëntatie en ook in de internationalisering van haar onderwijs om zo haar studenten daadwerkelijk kennis te laten maken met de mondiale samenleving. Hierdoor wordt niet alleen de betrokkenheid van studenten vergroot maar zijn studenten ook beter in staat om te spiegelen en te reflecteren op de eigen beroepsidentiteit, concepten en uitgangspunten van vakken.

Op twee momenten tijdens de fase Beroepstakenbekwaam zullen studenten de kennis en vaardigheden met betrekking tot internationalisering die ze gedurende het eerste jaar hebben opgedaan aanwenden en verbijzonderen binnen Europa. In week 1.1 gaan studenten naar Keulen, en in kwartiel 4 gaan studenten op reis binnen Europa. De omgeving is nu onbekender en er wordt dieper op de multiperspectivistische benadering in gegaan. De studenten zullen tevens één of meerdere scholen in het buitenland bezoeken. Tijdens die bezoeken wordt er geobserveerd en gaan studenten een eigen

activiteit uitvoeren. Een belangrijke plaats is in het tweede jaar ingeruimd voor het verder ontwikkelen van de eigen beroepsidentiteit. Het actief kennis maken en inzicht krijgen in andere landen, met andere gewoonten en gebruiken, biedt immers een uitgelezen mogelijkheid tot spiegelen van de eigen denkbeelden.

Kennisbasislessen en vaardigheidslessen

In het derde jaar van de opleiding moet de student een landelijke kennisbasistoets maken voor de vakken rekenen en Nederlands. Om studenten op deze toetsen voor te bereiden worden er gedurende het collegejaar kennisbasislessen ingeroosterd voor taal en rekenen.

2.2 Fase Werkplekbekwaam

In het derde studiejaar, de fase werkplekbekwaam, wordt een start gemaakt met de specialisatie en profileringen. Alle studenten specialiseren zich in het jonge (3 t/m 7 jaar) of oude kind (8 t/m 14 jaar) en daarnaast ontwikkelen ze een profiel in vakgebieden en een minor. Een belangrijk uitgangspunt in deze fase is het afstemmen van het onderwijs op de behoefte van de leerling.

Kwartiel 1	Kwartiel 2	Kwartiel 3	Kwartiel 4
Handelingsgericht werken deel 1	Handelingsgericht werken deel 2	Minor (keuze) 30 ec	
Specialisatie jonge oude kind deel 1	Specialisatie jonge oude kind deel 2		
	Levensbeschouwing 3.2		
Rekenen 3.1	Nederlands 3.2		
Beroepspraktijk en reflectie 3.1	Beroepspraktijk en reflectie 3.2		
Landelijke kennisbasistoets rekenen en Nederlands	Onderzoekvaardigheden 4		

Handelingsgericht werken deel 1 en 2

In deze onderwijseenheid staat het thema handelingsgericht werken (HGW), het creëren van ontwikkelingsmogelijkheden voor alle leerlingen, centraal. Door handelingsgericht te werken proberen we een bijdrage te leveren aan passend onderwijs voor elke leerling. Handelingsgericht werken beoogt de kwaliteit van het onderwijs en de begeleiding voor alle leerlingen te verbeteren (Pameijer, 2010). In deze onderwijseenheid staan de zeven uitgangspunten van HGW centraal:

1. De onderwijsbehoeften van leerlingen staan centraal
2. Het gaat om afstemmen en wisselwerking
3. De leerkracht doet ertoe
4. Positieve aspecten zijn van groot belang
5. We werken constructief samen
6. Ons handelen is doelgericht
7. De werkwijze is systematisch, in stappen en transparant.

Tijdens deze onderwijseenheid verdiepen studenten zich in de uitgangspunten van HGW en gaan ze voor de vakgebieden Nederlands, rekenen/wiskunde en sociaal–emotionele ontwikkeling gegevens van

alle leerlingen uit de stagegroep verzamelen. Dit doen ze door zelf toetsen en testen af te nemen en te analyseren, maar ook door gegevens te bekijken uit het leerlingvolgsysteem (LVS) van de school. Deze gegevens worden verwerkt in groepsoverzichten.

HGW deel 2 is een vervolg op HGW deel 1, waarbij studenten 1 vakgebied kiezen waarvoor ze een groepsplan ontwikkelen voor de eigen stagegroep. Het groepsplan sluit aan bij de verzamelde gegevens in kwartiel 1. Studenten ontwikkelen een plan, voeren het uit en evalueren de resultaten.

Specialisatie jonge of oude kind deel 1 en 2

In de specialisatie verdiepen studenten zich theoretisch en praktisch in het jonge (3–7 jaar) of oude kind (8–14 jaar). In het eerste deel staat het leren en ontwikkelen van het oude en jonge kind centraal. Gedrag en leren zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. In het tweede deel van de specialisatie richten we ons op de preventieve interventies t.a.v. de sociaal-emotionele ontwikkeling voor alle leerlingen. Er is specifieke aandacht voor interventies t.a.v. van psychosociale ontwikkeling, het opsporen van risicofactoren in de ontwikkeling en het verminderen en het in de hand houden van lichte gedragsproblemen. De centrale vraag zal zijn: “Op welke wijze kun je preventief handelen in relatie tot de kindkenmerken van het jonge en oude kind?”.

In week 2.2 richten we ons 3 dagen op het speciaal onderwijs; door verschillende schoolbezoeken, workshops en lezingen proberen we meer inzicht te geven in de verschillende mogelijkheden die het SO biedt.

Levensbeschouwing

Vanuit de verschillende denominaties (Openbaar onderwijs, Rooms Katholiek en Protestants Christelijk) staat de inhoud rondom vieringen, rituelen en symbolen centraal. Ze worden gezien als bouwstenen voor het menselijk leven en brengen structuur en samenhang. Veel cruciale ervaringen worden juist in de schooltijd opgedaan en moeten dus daar ook gevierd kunnen worden. In vieringen gaat het om belangrijke levenservaringen. Een cultuur van vieren hoort wezenlijk bij het pedagogisch klimaat van een basisschool.

Rekenen/Wiskunde 3.1

De inhouden van rekenen/wiskunde 3.1 staan in het teken van de verdere ontwikkeling van de professionele gecijferdheid. Professionele gecijferdheid is het geheel aan reken-wiskundige kennis, vaardigheden en inzichten van een (startbekwame) leerkracht. In dit kwartiel zetten we de laatste stappen in de ontwikkeling van professionele gecijferdheid en rond de student het reken-wiskundecurriculum af middels het ontwerpen (en spelen) van een rekenspel passend binnen één van de in de kennisbasis genoemde domeinen op

Nederlands 3.2 (Thuis taal)

De vluchtelingenproblematiek is niet alleen een maatschappelijk issue, maar ook een belangrijk agendapunt op de onderwijsvergadering: hoe kunnen deze mensen zo snel en zo goed mogelijk integreren in de maatschappij. Taal is hierin de sleutel tot succes en geluk: wie de taal beheerst kan volwaardig participeren. Na een eerste opvang op een asielzoekersschool komen steeds meer leerlingen in het reguliere onderwijs. In deze module maken studenten kennis met de taalstimulering voor deze leerlingen in de aanvangsfase en ontwerpen binnen een thema activiteiten die ze ook daadwerkelijk tot uitvoer brengen in de gezinssituatie.

Landelijke kennisbasistoets

Er is veel aandacht voor het reken- en taalniveau van (aankomende) leerkrachten. Er zijn twee landelijke normen van belang. Het gaat hier om de zogenaamde instroomeis voor rekenen/wiskunde en taal én om de eis waaraan voldaan moet worden na vier jaar Pabo als startbekwame leerkracht. Deze laatste wordt getoetst in de landelijke kennisbasistoets. In de toets staan actuele didactische kennis en eigen inzichten centraal.

Beroepspraktijk en reflectie (studieloopbaanbegeleiding- SLB)

De studieloopbaanbegeleiding is een onderdeel van beroepspraktijk en reflectie. Wekelijks komt de student met een vaste groep bijeen onder begeleiding van een studietoetscoach. Tijdens de SLB wordt stilgestaan bij de ontwikkeling als toekomstig professional. Voor die ontwikkeling zijn betrokkenheid, motivatie, kennis en vaardigheden nodig. In de SLB is er ook ruimte om persoonlijke zaken en de voortgang van de studie te bespreken. De reflectie op eigen ontwikkeling is een belangrijk onderdeel van de SLB. Op basis daarvan formuleert de student eigen leerdoelen en maakt hij in overleg met de studietoetscoach keuzes die belangrijk zijn voor zijn ontwikkeling.

Tijdens de opleiding wordt verwacht dat de student verantwoordelijkheid neemt voor zijn studie en ontwikkeling. Wij bieden een leeromgeving die de student daarbij ondersteunt, begeleidt en inspireert. Belangrijk is het leren van en met elkaar. Ieder lid van de groep levert daaraan zijn eigen unieke bijdrage en kan dus niet gemist worden bij het leren van en met elkaar. De pabo Enschede vindt het belangrijk om de student te volgen en te begeleiden in zijn ontwikkeling.

Onderzoeksvaardigheden

In groepsverband hebben studenten een onderwijsproduct ontwikkeld (specialisatie jk/ok deel 1). Dit product wordt uitgetoetst in de onderwijspraktijk van een opleidingsschool. Tijdens de uitvoering meten studenten de mate van effectiviteit van het product. Deze opdracht sluit aan bij de onderzoeksleerlijn, waarbij in de fase werkplekbekwaam het accent ligt op het evalueren van het onderwijs. De studenten worden begeleid door de schoolopleider van de opleidingsschool, de vakdocent op de opleiding en evt. de instituutopleider.

Kwartiel 3 en 4

Minor

In kwartiel 3 en 4 volgen studenten een minor naar keuze. De keuze voor een minor maakt de student op basis van eigen interesse en motivatie. Het minoren aanbod van de Pabo Enschede is tot stand gekomen in samenspraak met het werkveld en heeft een relatie met de lectoraten en projecten van de Pabo.

Er kan een keuze worden gemaakt uit de volgende minoren:

- Orthopedagogiek in gedrag en leren
- International Class "Global Citizenship"
- International Study
- Innovative Educational Approaches
- Vrije minor (Smart Solution Semester)
- Montessori
- Voortgezet Onderwijs Nederlands/ Wiskunde

Horizonverbreding

Naast de meer specifieke verbreding vanuit het minoren aanbod (Ausbildung) kiezen we er voor om bij de minoren Enschede ook aandacht te geven aan “horizonverbreden”. Het gaat hierbij om een internationale dimensie en een deel “Bildung”. Er is aandacht voor vorming, opvoeding en het kennen en waarderen van kunst- en cultuurdoelen welke ook voor een aankomend leerkracht in de 21ste eeuw van belang zijn.

2.3 Fase Startbekwaam

In het vierde studiejaar, de fase startbekwaam, krijgt de specialisatie en profileringen een vervolg. Gedurende kwartiel 4.2 wordt vastgesteld of de student zijn of haar LIO-stage (Leraar In Opleiding) kan starten. Tijdens de LIO-stage staat het volgende thema centraal:

Zelfstandig functioneren in de “eigen” groep en als teamlid binnen de basisschool “meedraaien”.

Kwartiel 1	Kwartiel 2	Kwartiel 3	Kwartiel 4
Specialisatie jonge oude kind deel 3	Specialisatie jonge oude kind deel 4	Afstuderen <ul style="list-style-type: none"> • Lio-stage • Onderzoek • Eindassessment 	
Vakprofiel: KO	Vakprofiel: KO		
Vakprofiel: OJW	Vakprofiel: OJW		
Levensbeschouwing	Keuzevak (bew, schr, Eng)		
	Vrij studiepunt		
Beroepspraktijk en reflectie	Beroepspraktijk en reflectie 4.2		

Vakprofiel Oriëntatie op jezelf en de wereld (OJW)

De vakprofilering OJW richt zich op aardrijkskunde, geschiedenis of natuur & techniek. De student mag zich na afronding vakexpert noemen. De student leert o.a. leerstof te ordenen op schoolniveau in leerlijnen voor groep 1 t/m 8 ten aanzien van de betekenis van het gekozen vak voor de samenleving, de vakconcepten en onderzoeksvaardigheden. Ook krijgt de student meer gedetailleerde kennis van en inzicht in de kernconcepten en onderliggende begrippen van het gekozen vak. Daardoor leert de student op conceptueel niveau de samenhang toe te lichten gekoppeld aan de andere domeinen binnen het leergebied OJW. Tevens wil de opleiding duidelijk maken hoe het leren bij kinderen binnen en buiten de klas goed vormgegeven kan worden. Omgevingsonderwijs is dus een belangrijk studieonderdeel. Vandaar dat we in het programma ook excursie onderdelen hebben opgenomen. We gaan met alle drie de vakken samen een dag in Twente op stap en ook tijdens de Randstad excursie zullen we aandacht besteden aan de vakprofielen. In die Randstad week is er ook aandacht voor de KO vakken.

Vakprofiel kunstorientatie (KO)

Na het afronden van deze vakprofilering mag de student zich een vakexpert noemen t.a.v. tekenen, muziek, drama of handvaardigheid voor de gehele leerlijn binnen de basisschool. Naast aandacht voor de vak-eigen leerdoelen is er ook aandacht voor de samenhang met andere vakken en cultuureducatie in brede zin. De student zal daarom met culturele instellingen gaan samenwerken, bijvoorbeeld met het Rijksmuseum Twenthe, Concordia, Muziekcentrum of de schouwburg. De student leert zo cultuureducatie met kwaliteit aan te bieden.

Specialisatie jonge of oude kind (onderdeel 3 en 4)

In de specialisatie jonge/oude kind deel 3 (kwartiel 4.1) vindt er een verdieping plaats op kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong en ontwikkelingsachterstand. De studenten maken twee individuele kindplannen (rekenen en taal) als onderdeel van het groepsplan. Het diagnostisch proces, met o.a. gesprekken met leerlingen om hen actief te betrekken bij hun eigen ontwikkeling, leidt tot een plan van aanpak.

Tijdens de specialisatie deel 4 staat bij het oude kind het thema aansluiting PO–VO centraal. Er wordt vanuit meerdere perspectieven naar dit thema gekeken en aan studenten gevraagd om een gerichte visie te ontwikkelen

In jonge kind deel 4 staan de volgende verdiepende thema's centraal: visies op onderwijs aan jonge kind, voor- en vroegschoolse educatie, de doorgaande lijn naar groep 3, Nederlands als tweede taal, ouderbetrokkenheid, kwaliteitszorg in de onderbouw.

Doel is om een professionele visie te ontwikkelen m.b.t. belangrijke thema's rondom (passend)onderwijs aan jonge en oude kind.

Keuzevak

Studenten maken in kwartiel 4.2 de keuze uit: Engels, bewegingsonderwijs of schrijven.

Keuzevak bewegingsonderwijs

De leergang vakbekwaam bewegingsonderwijs bestaat uit drie blokken waarvan het eerste blok afgerond kan worden in het keuzevak van pabo 4. Blok 2 en 3 moeten gevolgd worden in een post-hbo opleiding na de pabo. Na het behalen van blok 2 en 3 is de groepsleerkracht bevoegd om gymles te geven aan de groepen 3–8 in het primair onderwijs. De inhoud van blok 1 bestaat uit het kennis maken met de 12 leerlijnen van bewegingsonderwijs volgens het Basisdocument. Centraal staat hierbij: hoe zorg ik ervoor dat de gymles loopt, kennis van volgordes binnen de leerlijnen en het toepassen van differentiatie. De toetsing bestaat uit een opdracht met lessen die in de stage gegeven moeten worden, een schriftelijk tentamen over de leerlijnen en een toets eigen vaardigheid.

Keuzevak Engels

Engels op de basisschool is verplicht in groep 7 en 8. Daarnaast kunnen scholen Engels geven vanaf groep 1, een mogelijkheid waar steeds meer scholen gebruik van maken. In dit vak gaan studenten aan de slag met de volgende onderwerpen:

- hoe kun je een curriculum Engels voor groep 1 tot en met groep 8 vormgeven?
- wat is geschikt lesmateriaal voor kinderen van verschillende leeftijden?
- hoe gebruik je als leerkracht classroom language?

Daarnaast is er ruimte voor eigen expertise, inbreng en vragen. Het vak wordt afgesloten met een werkstuk.

Keuzevak schrijven

Tijdens de specialisatie Schrijven onderzoekt de student het schrijfonderwijs op de eigen stageschool, met name in de eigen groep. Daarbij kunnen de volgende onderwerpen aan bod komen:

- doorgaande leerlijn van groep 1 – 8;
- linkshandigheid, verbonden/onverbonden schrift, materialen, screening, beoordelingen proces/product;
- vergelijking schrijfmethode;
- motoriek jonge/oude kind;
- eigen vaardigheid digibord.

In een afsluitend verslag laat de student zien dat hij/zij in de (stage)praktijk een schrijfspecialist is, met visie!

Levensbeschouwelijke vorming

Deze onderwijseenheid kan beschouwd worden als ‘afstudeeropdracht’, leidend tot één van de denominatieve diploma’s. We verwachten dat de student zijn visie op kath./op./pc. onderwijs kan verwoorden/verbeelden en dat de student deze op betekenisvolle wijze kan vertalen naar zichtbare identiteitsaspecten, waarbij er gebruik gemaakt wordt van de begrippen denominatie, diversiteit & verbinding en beleving.

Kwartiel 4.3 en 4.4

Onderzoek

In je afstudeeronderzoek ga je in afstemming met je lio–school binnen een (zelfgekozen) thema praktijkonderzoek doen. Hierbij laat je zien dat je een onderzoekende houding hebt, dat wil zeggen dat je (1) nieuwsgierig bent en je dingen afvraagt, (2) een open houding hebt, (3) kritisch bent, (4) wilt begrijpen, (5) bereid bent tot perspectiefwisseling, (6) vraagtekens plaatst bij het vanzelfsprekende, (7) wilt voortbouwen op eerdere opvattingen en ideeën (bronnen), (8) nauwkeurig goede bronnen gebruikt en (9) dat je wilt delen met anderen (Bruggink en Harinck, 2012).

Lio stage (LIO)

De LIO–stage is bedoeld om de student op een natuurlijke manier de overstap te laten maken naar het werkveld. De student komt in aanraking met alle facetten van het leraarschap: als groepsleerkracht, leerlingbegeleider, teamlid en als maatschappelijk betrokken persoon.

Tijdens de LIO–stage staat het volgende thema centraal:

Zelfstandig functioneren in de ‘eigen’ groep en als teamlid ‘meedraaien’ binnen de basisschool.

De lio–stage wordt in principe gecontinueerd tot de zomervakantie of tot het moment waarop de student gaat afstuderen. Tenzij hierover in overleg andere afspraken zijn gemaakt.

‘Communiceren met ouders’ is een onderdeel van het afstuderen. De student volgt hiervoor workshops waarin communicatieve vaardigheden getraind, besproken en bekeken worden. Voortgebouwd wordt op kennis en vaardigheden die zijn opgedaan in voorgaande studie jaren. De doelen van de workshops zijn: de eigen communicatieve vaardigheden verbeteren, inzicht in (het eigen) communicatiegedrag vergroten en aan zelfvertrouwen te winnen.

Eindassessment

De opleiding wordt afgesloten met een eindassessment. Tijdens het assessment wordt de mate van integratieve reflectie getoetst. Dit doet student aan de hand van een startportfolio waarin hij een compleet beeld kan schetsen van wie hij is als startende leerkracht. Waar zijn kwaliteiten zitten en ontwikkelpunten, daarin verbind hij o.a. zijn kennis en ervaring uit de praktijk, de resultaten van het afstudeeronderzoek, de opbrengsten van leeftijdspecialisatie en de vakprofileringen.

3 Toetsing

In de curriculumoverzichten (zie bijlagen) staat een overzicht van de toetsing (aantal credits, soort toets). De toetsen vinden plaats in de toetsweken. De herkansingen vinden plaats in de toetsweken en/of zelfstudieweeken. Soms zijn deze in de avond gepland.

Om deel te nemen aan de toets is een geldig legitimatiebewijs **verplicht** (paspoort, identiteitskaart of rijbewijs). Dit laat de student zien bij de start van de toets. **Geen legitimatie betekent niet deelnemen aan de toets. De studentkaart is geen legitimatiebewijs.**

Aan het begin van het jaar wordt het jaaroverzicht toetsing geplaatst op mijnsaxion.nl. In dit jaaroverzicht staat in welke week een toets wordt aangeboden. De exacte datum, tijd en plaats van toetsing staan in het toetsrooster. Dit toetsrooster wordt gedurende het jaar per toetsweek geplaatst op mijnsaxion.nl. Via de mail wordt de student geïnformeerd over inschrijving voor deelname aan de toetsen. In het toetsrooster staat tevens de deadline (uiterste inleverdatum) voor het inleveren van opdrachten vermeld. In het algemeen geldt dat opdrachten uiterlijk op zondag voor aanvang van de toetsweek ingeleverd moeten zijn.

4 Beroepspraktijk en reflectie

Voor de cursus Beroepspraktijk en Reflectie is gekozen om studenten te beoordelen aan de hand van de nieuwe wettelijke bekwaamheidseisen die sinds 1 augustus 2017 gelden in het onderwijs. Ze gelden voor alle leraren en docenten in het primair onderwijs. Deze eisen zijn opgesteld door lerarencommissies en beschrijven wat er nodig is om leraar te zijn. De bekwaamheidseisen dienen als ijkpunten voor opleiding en bekwaamheidsonderhoud van leraren. Een bekwaamheidseis is een beroepskwaliteit waarbij kennis, vaardigheden en persoonlijkheidskenmerken zijn geïntegreerd. De volgende drie bekwaamheidseisen worden daarin onderscheiden:

- de vakinhoudelijke bekwaamheid;
- de vakdidactische bekwaamheid; en
- de pedagogische bekwaamheid.

We hebben als opleiding een 4^e bekwaamheid toegevoegd, te weten Persoonlijke en Professionele ontwikkeling. Deze bekwaamheid beschrijft hoe studenten hun reflectief vermogen doorontwikkelen in de opleiding van eenvoudig, beschrijvend reflecteren tot kritisch, integratief reflecteren.

Met de kennis en kunde ten aanzien van de genoemde bekwaamheden toont de leraar aan dat hij zijn werk als leraar en als deelnemer aan de professionele onderwijsgemeenschap die hij samen met zijn collega's vormt, kan verrichten op een professioneel doelmatige en verantwoorde wijze.

4.1 Doelen

De centrale doelen in de stage voor de fase beroepstakenbekwaam:

In algemene zin kun je stellen dat er in de fase BTB meer aandacht is voor onderwijstaken die lesoverstijgend zijn. Dat houdt bijvoorbeeld in dat je zorgt voor een goede sfeer in de groep en dat je aandacht krijgt voor de specifieke problemen en mogelijkheden van de kinderen in jouw groep. In deze fase komt de nadruk sterk op het toepassen van de vakdidactiek te liggen. Er worden hogere eisen gesteld aan de inhoud van de lessen. Je laat bijvoorbeeld zien dat je beschikt over een reservedidactiek als de uitleg niet direct begrepen wordt door de leerlingen. Verder verdiep je je in oplossingsmethoden die kinderen zelf bedacht hebben. Het zelf ontwerpen van lesmateriaal staat ook centraal in deze fase. Je kunt niet volstaan met het geven van alleen methodelessen. In deze fase ga je meer lessen geven en op den duur ook dagdelen als geheel invullen. Dat betekent meer overleg met de mentor over planning en organisatie van het onderwijs en wat er verder bij komt kijken, zoals bijvoorbeeld het klaarzetten en opruimen van materialen en het nakijken van werk van de kinderen. Doordat je meer les gaat geven wordt het omgaan met collega's (in eerste instantie de mentor) steeds belangrijker. Je gaat ook een grotere rol spelen in het geheel van de stageschool. Ten aanzien van contacten met ouders en begeleiders probeer je pro-actief je kennis en ervaring te vergroten. Alles in overleg met mentor en schoolleider.

De centrale doelen in de stage voor de fase werkplekbekwaam:

- Het vormgeven van lessen op grond van leerlijnen, vakconcepten en domeinspecifieke didactiek vanuit een krachtige leeromgeving voor de leerlingen.
- Het handelingsgerichtwerken vanuit de pedagogische en didactische onderwijsbehoeften van de leerlingen inclusief het ontwikkelen, uitvoeren en evalueren van groepsplannen.
- Groei naar het zelfstandig verzorgen van aaneengesloten dagdelen/dagen binnen de groep.

- Het leren variëren in stimulerende, leidende en begeleidende rol.
- Toenemend initiatief en zelfstandigheid van de student.
- De groei naar een actieve rol binnen de school.
- Oriëntatie op en gesprekken met ouders.

De centrale doelen in de stage voor de fase startbekwaam:

- De student geeft vorm aan haar eigen leerproces.
- De student werkt aan alle bekwaamheideisen.
- De student ontwikkelt zich door reflectie, probleemoplossend handelen, verwerking van informatie, strategisch denken en handelen, planning en timemanagement. De student gebruikt de eigen ervaringen om ervan te leren. Middelen als theoriekennis en actief proberen en oefenen, reflectie, conclusies trekken, worden bewust ingezet. Natuurlijk speelt het ontwerponderzoek daarbij ook een belangrijke rol.

Aanvullende informatie start LIO-stage

De LIO-stage is een stage die bedoeld is om de student op een natuurlijke manier de overstap te laten maken naar het werkveld. De student komt in aanraking met alle facetten van het leraarschap. Als groepsleerkracht, leerlingbegeleider, teamlid en als maatschappelijk betrokken persoon. We hebben dan te maken met een student die al vele tientallen uren heeft lesgegeven, maar die nog weinig te maken heeft gehad met de vele andere aspecten die ook bij het beroep van leraar primair onderwijs komen kijken. Te denken valt aan het oudercontact, het deel uitmaken van een team, de buitenschoolse activiteiten, het bijhouden van de vorderingen van leerlingen, het plannen van onderwijs, het invullen van rapporten, het doen van onderzoek, het afnemen van toetsen, het meedenken over de keuze van een nieuwe methode, het inrichten van hoeken, lokalen en speelplaatsen, het meedoen aan studiedagen etc.

Als gedurende kwartiel 4.2 er voldoende basis is om te starten met de LIO-stage, en de student aan de eisen voor de start van de LIO-stage voldoet (voldoende stage kwartiel 4.2 en 94 credits met uitzondering van de minor) dan kan het LIO-contract worden ondertekend.

Gedurende kwartiel 4.2, of wanneer het LIO-contract is ondertekent, staat de student twee dagen voor de groep.

4.2 Overzicht stage per opleidingsfase

Voltijd	Kwartiel 1	Kwartiel 2	Kwartiel 3	Kwartiel 4
Pabo 2	Beroepspraktijk en reflectie 2.2: Formatieve toetsing stage ⁵⁾	Beroepspraktijk en reflectie 2.2 2.2: Stage ¹⁾ 2.2: Bewijsportfolio ²⁾	Beroepspraktijk en reflectie 2.4: Formatieve toetsing stage ⁵⁾	Beroepspraktijk en reflectie 2.4 2.4: Stage ¹⁾ 2.4: Bewijsportfolio ²⁾
Pabo 3	Beroepspraktijk en reflectie 3.1 3.1: Stage ¹⁾ 3.1: Studieloopbaanbegeleiding ⁴⁾	Beroepspraktijk en reflectie 3.2 3.2: Stage ¹⁾ 3.2: Studieloopbaanbegeleiding ⁴⁾		
Pabo 4		Beroepspraktijk en reflectie 4.2 4.2: Stage ¹⁾ 4.2: Studieloopbaanbegeleiding	4.3: LIO stage functioneringsgesprek ¹⁾	Beroepspraktijk en reflectie 4.4 4.4: LIO stage beoordelingsgesprek 4.4: Communicatie ⁴⁾ 4.4 Eindassessment ^{2,3)}

¹⁾ Beoordeling in Bison invoeren door instituutopleider

²⁾ Beoordeling in Bison invoeren door studieloopbaanbegeleider

³⁾ Beoordeling samen met schoolopleider

⁴⁾ Beoordeling in Bison invoeren door docent Nederlands

⁵⁾ Student vult zelfstandig de stage-evaluatie in en bespreekt dit met de schoolopleider/mentor

Aanvullende informatie fasen Beroepstakenbekwaam (pabo)

In de fase Beroepstakenbekwaam wordt onderscheid gemaakt tussen een formatieve en een summatieve toetsing van de stage:

Deel 1: Formatieve toetsing

Aan het einde van kwartiel 1 en 3 wordt het stage-evaluatieformulier ingevuld door de student. Dit formulier is geplaatst op Blackboard. Het ingevulde formulier wordt besproken met de mentor en/of schoolopleider. Dit gesprek moet leiden tot het formuleren van aandachtspunten/leerpunten/doelen voor kwartiel 2 (eerste half jaar) en kwartiel 4 (tweede half jaar). Tevens wordt er een voorlopig oordeel uitgesproken door de stageschool. De uitkomsten van het gesprek worden verwerkt in het verslag Bewijsportfolio (zie Blackboard bij cursus Beroepspraktijk en Reflectie voor meer informatie over het Bewijsportfolio).

Deel 2: Summatieve toetsing

Aan het einde van kwartiel 2 en 4 vindt de eindbeoordeling van de stage plaats. Hiervoor vullen zowel de student als de mentor onafhankelijk van elkaar het stage-evaluatieformulier in. De beide formulieren worden met elkaar vergeleken, en op basis van het gesprek dat daarover plaatsvindt bepaalt de school de beoordeling van de stage. Tevens worden naar aanleiding van het gesprek doelen bepaald voor de volgende stage-periode. Een verslag van dit gesprek, als ook de doelen voor de komende stage-periode, worden opgenomen in het verslag bewijsportfolio.

Beoordelend bezoek Kwartiel 4

Tijdens het laatste stagebezoek van de fase Beroepstakenbekwaam, in kwartiel 4, wordt bepaald of de student voldoet aan de doelen van de betreffende opleidingsfase. Dit lesbezoek wordt beoordeeld door de instituutsopleider en de mentor en/of schoolopleider. De procedure die voor dit bezoek gevolgd moet worden is terug te vinden op Blackboard bij de cursus “Beroepspraktijk & reflectie”. De beoordeling van dit lesbezoek telt mee voor de uiteindelijke eindbeoordeling van de stage in het 4e kwartiel. Bij onvoldoende beoordeling kan de student in de stageweek of de zelfstudieweek het beoordelend bezoek herkansen.

Aanvullende informatie fase startbekwaam pabo 4

	Kwartiel 4.1 + 4.2		Kwartiel 4.3 + 4.4
Algemeen	Stage in bouw van de specialisatie keuze <ul style="list-style-type: none"> ▪ Jonge kind ▪ Oude kind Drie dagdelen in de groep Eén dagdeel werken aan opdrachten en het bijhouden van het Logboek .	Gedurende kwartiel 2 mag er gestart worden met de LIO-stage als aan volgende voorwaarden is voldaan: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Stage kwartiel 4.2 voldoende (fase c) ▪ 94 credits Ontwikkelen profielchets	Start of continuering LIO-stage De lio-stage wordt gecontinueerd tot de zomervakantie of tot het moment waarop de student gaat afstuderen, tenzij hierover in overleg andere afspraken zijn gemaakt. Een student kan afstuderen als alle opdrachten zijn afgerond en de stagedoelen zijn behaald. Als onderdeel van de LIO-stage loopt de student ten minste twee volle weken stage. Deze weken worden met de school afgestemd.
Rolverdeling in de klas	De mentor is regelmatig aanwezig in de groep voor begeleiding, coaching, sturing, etc. Aan het eind van elke week is overleg, met o.a het logboek van de student als inzet.	De mentor is op afstand aanwezig, komt nog regelmatig in de groep. Heeft geregeld overleg met de student en houdt zicht op zijn doelen.	De mentor is ‘achtervang’. En is af en toe in de groep, houdt zicht op doelen van de student. De mentor geeft wanneer de student komt met gerichte (observatie-) punten.

Beoordeling van de stage

De instituutsopleider in nauwe afstemming met de schoolopleider verwerkt de beoordeling van de stage. Input voor de beoordeling wordt verkregen door het document werkplekieren, de stagebezoeken die door de instituutsopleider worden gedaan én het voortgangsgesprek over het bewijsportfolio.

Stage beoordeling Werkplekieren

In het document werkplekieren worden per opleidingsfase de bekwaamheden en leeruitkomsten geëvalueerd.

Bewijsportfolio & voortgangsgesprek

De student voert aan het einde van een stageperiode een voortgangsgesprek met de studieloopbaanbegeleider. Het bewijsportfolio, dat door de student gedurende de stageperiode is vormgegeven, is het uitgangspunt voor het voortgangsgesprek. De beoordeling van het voortgangsgesprek vormt samen met de beoordeling van de stage de totale beoordeling van de cursus Beroepspraktijk & Reflectie. Op Blackboard wordt nader toegelicht aan welke eisen het bewijsportfolio moet voldoen.

4.3 Samen Opleiden

Op de pabo in Enschede studeren studenten volgens de uitgangspunten van het Samen Opleiden. De studenten zijn twee dagen op de opleidingsschool: de donderdag en de vrijdag. Daarnaast heeft de student vier stageweken, verdeeld over de vier kwartielen.

Een deel van de stage (ongeveer een halve dag) zal in het teken staan van het ontwerpatelier. Hier worden vaardigheden geoefend, wordt onderzoek gedaan en zal de verbinding tussen theorie en praktijk worden gelegd.

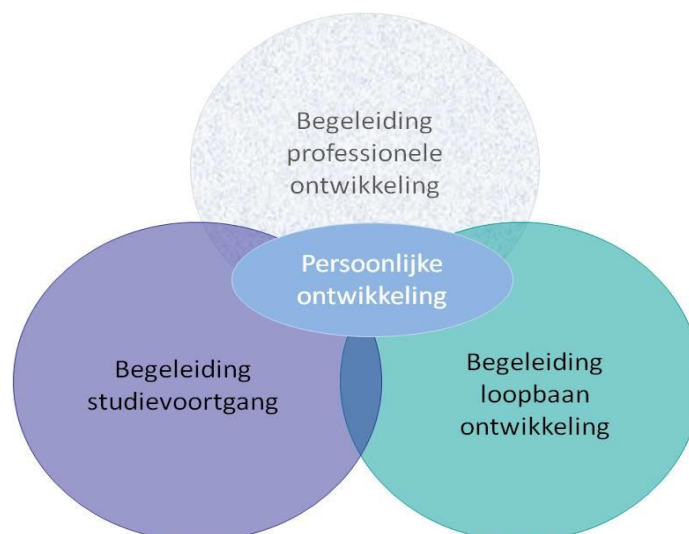
Op een opleidingsschool is een schoolopleider (SO) werkzaam die in de school de rol van opleider heeft en het leren van de student begeleidt. Dit in samenwerking met de mentor van de stagegroep en de instituutopleider (IO) van de Pabo. Daarnaast hebben de SO en de IO een regelmatig overleg met mentoren en directie over Samen Opleiden; de gezamenlijke opleidings-verantwoordelijkheid en wederzijdse verwachtingen.

4.4 Taken en verantwoordelijkheden

Studiecoach

De studiecoach werkt vanuit de visie dat leren wordt gezien als een actief en constructief proces. *“Bij SLB gaat het om de vraag hoe studenten zo effectief en succesvol mogelijk kunnen studeren, of de opleiding en beroep bij de ambities en mogelijkheden van de studenten passen en welke talenten hij kan ontwikkelen in het kader van zijn professionele ontwikkeling”*. Bij SLB wordt ondersteuning geboden bij het plannen en zicht houden op de studievoortgang, het (leren) studeren, het (leren) reflecteren op zowel studie als beroep en loopbaan, het maken van keuzes, de eigen verantwoordelijkheid en het kunnen werken aan de ontwikkeling als professional in een bepaald werkveld. De doelstelling daarbij is dat de student succesvol zijn studie afrondt, zijn talenten ontwikkelt en optimaal op zijn toekomst is voorbereid (Mittendorff & Osterloh, 2014).

Bij de rol van de studiecoach gaan we uit van de visie van Saxion op SLB. Deze bestaat uit begeleiding bij de studievoortgang, begeleiding bij de loopbaanontwikkeling en begeleiding bij de professionele ontwikkeling.

Studievoortgang

De Studiecoach

- begeleidt bij het leren leren: plannen, studeren, zelfsturing, motiveren;
- heeft zicht op de studievoortgang van de student en voert studievoortgangsgesprekken met de student; informeert studenten over het genomen studieadvies in de studievoortgangvergadering.
- neemt deel aan studievoortgangvergaderingen;
- neemt zo nodig contact op met collega-opleiders bij vragen of problemen rondom de studievoortgang;
- studiecoach is verantwoordelijk voor het verzamelen van gegevens ten behoeve van de studievoortgang.

Loopbaanontwikkeling

De Studiecoach

- begeleidt de student in het inzetten van talenten;
- begeleidt de student bij het maken van keuzes die passen bij zijn loopbaan: o.a. vakprofilering, keuzevak, keuze bij stage pabo 4;
- begeleidt de student bij het ontwikkelen van een beroepsbeeld (fase de ander betrokkenheid);
- begeleidt de student bij reflectie op loopbaanontwikkeling;

Professionele ontwikkeling

De studiecoach

- begeleidt de student bij het ontwikkelen van een professionele beroepshouding;
- begeleidt de student bij reflectie op handelen, concepten en beroepsidentiteit op vergelijkend niveau;
- begeleidt de student in de rol van professionele leerkracht (vanuit kennis en ervaring)
- legt in de slb-bijeenkomst nadruk op verbinding tussen theorie en praktijk.

De instituutsopleider (IO)

De IO begeleidt de studenten in de beroepspraktijk. De IO focust zich op de professionele ontwikkeling van de student. Hierbij vormt hij samen met de schoolopleider een tandem. Samen zijn zij verantwoordelijk voor de begeleiding en beoordeling van de beroepspraktijk.

De instituutsopleider en de schoolopleider stemmen de voortgang en beoordeling van de beroepspraktijk af met de studieloopbaanbegeleider.

De IO:

- ondersteunt de visie dat leren wordt gezien als een actief en constructief proces;
- begeleidt samen met de schoolopleider (SO) een groep studenten (leerteam) op een opleidingsschool/cluster van opleidingsscholen;
- legt bij de bezoeken op de opleidingsschool het accent op de transfer theorie – praktijk en andersom;
- bekijkt samen met de schoolopleider lessen/activiteiten op basis van door de student geformuleerde leerdoelen;
- organiseert samen met de SO gezamenlijke lesbezoeken met enkele peers waarna een leergesprek over de geobserveerde activiteiten plaatsvindt;
- begeleidt de student bij de reflectie op handelen, concepten en beroepsidentiteit op een kritisch niveau;
- heeft de regie bij de beoordeling van het werkplekleren en organiseert dit in samenwerking met de schoolopleider;
- voert minimaal twee keer per jaar een driehoeksoverleg (directeur, schoolopleider en instituutsopleider);
- voert minimaal twee keer per jaar een mentoren overleg samen met SO;
- stemt de voortgang van de student af met de studieloopbaanbegeleider, voorafgaand aan de studievoortgangvergadering;
- vormt en opleidersteam samen met ander opleiders van de stichting;
- maakt eventueel onderdeel uit van de *expertgroep lerarenopleiders* in Kennisnetwerk Lerende Leraren en draagt bij aan de opleiderdagen die zes keer per jaar worden georganiseerd

De Schoolopleider (SO)

De SO:

- ondersteunt de visie dat leren wordt gezien als een actief en constructief proces;
- draagt zorg voor opleiden in de opleidingsschool aan een leerteam van studenten;
- organiseert peerleren door o.a. lesobservaties en reflecties;
- stemt met de student wederzijdse verwachtingen af (schoolspecifiek);
- bezoekt lessen en voert begeleidingsgesprekken;
- organiseert groepsbezoeken met peers samen met de instituutsopleider;
- is verantwoordelijk voor het mede-beoordelen van het werkplekleren;
- organiseert en begeleidt intervisie en ontwerpatelier;
- begeleidt studenten tijdens het samenwerkend leren buiten de groep;
- voert stagevoortgangsoverleg en eindassessments op de hogeschool;
- draagt zorg voor het inpraten, begeleiden en de deskundigheidsbevordering van mentoren;

- voert minimaal twee keer per jaar een driehoeksoverleg (directeur, schoolopleider en instituutopleider);
- voert minimaal twee keer per jaar samen met IO een mentorenoverleg;
- ondersteunt nieuwe SO's (maatjes);
- vormt en opleidersteam samen met ander opleiders van de stichting;
- organiseert en voert panelgesprekken met mentoren in het kader van kwaliteitsontwikkeling;
- maakt onderdeel uit van de *expertgroep lerarenopleiders* in Kennisnetwerk Lerende Leraren en draagt bij aan de opleiderdagen die zes keer per jaar worden georganiseerd.

Mentor

De mentor

- werkt vanuit de visie dat leren wordt gezien als een actief en constructief proces;
- begeleidt de student bij zijn/haar ontwikkeling in de stagegroep;
- introduceert de groep en de individuele leerlingen aan de studenten;
- voert samen met de student lesactiviteiten uit in de vorm van co-teaching;
- geeft tips/ideeën, lessuggesties of voorbeeldlessen;
- geeft feedback op door de student geplande en uitgevoerde activiteiten en lessen;
- plant samen met de student de activiteiten en bespreekt deze na;
- vult na afloop van een stageperiode in samenspraak met de student en de SO het stage-evaluatieformulier in;
- overlegt met de SO en student over de ontwikkeling en de leerdoelen van de student;
- Draagt bij aan het minimaal twee keer per jaar georganiseerde mentorenoverleg met de SO en IO.

Student

- ondersteunt de visie dat leren wordt gezien als een actief en constructief proces;
- is op de hoogte van school-specifieke afspraken en handelt daar naar;
- is onderdeel van het schoolteam en en leerteam van peers;
- wil kennis delen, brengt eigen kwaliteiten in en draagt daarmee bij tot samenwerkend leren;
- ontwikkelt zich naar doelgericht werken en plannen;
- reflecteert het eigen handelen met als doel bevordering van de zelfsturing;
- neemt deel aan intervisiebijeenkomsten en ontwerp ateliers op de opleidingsschool;
- observeert medestudenten (peers) in ieder geval bij bezoek door beide opleiders maar ook gedurende het hele jaar;
- formuleert eigen leerdoelen en stageopdrachten;
- neemt het geformuleerde ontwikkelpunten mee naar de volgende groep;
- neemt deel aan evaluatiebijeenkomsten.

Directeur/schoolleider

- ondersteunt de visie dat leren wordt gezien als een actief en constructief proces;

- is betrokken en vertelt over zijn functie bij de ontvangst van de studenten bij de opening van het schooljaar;
- volgt en evalueert de ontwikkelingen als opleidingsschool middels een driehoeksoverleg tussen schoolopleider, instituutsopleider en directie;
- volgt en evalueert de ontwikkelingen als opleidingsschool middels een of twee gesprekken per jaar met de studenten;
- is eerste verantwoordelijke in personele zorg en visiebewaking binnen de eigen school (denk aan schoolplan, scholing, coaching);
- neemt twee keer per jaar deel aan de WOS–dagen;
- regelt vervanging bij ziekte schoolopleider;
- draagt zorg voor een schaduw–schoolopleider;
- voert samen met de schoolopleider panelgesprekken met de mentoren in het kader van kwaliteitsontwikkeling.

Opleidingsdocent

- ondersteunt de visie dat leren wordt gezien als een actief en constructief proces;
- draagt bij aan het ontwikkelen en beschrijven van het curriculum betreffende vakinhouden, inclusief de verschillende toetsvormen, voor studenten opleidingsscholen;
- streeft met andere vakdocenten naar integratie van vakken per opleidingsfase informeert schoolopleiders en instituutsopleiders over de vakspecifieke doelen per opleidingsfase en beroepssituatie met het oog op transfer theorie/praktijk;
- begeleidt studenten in ontwerpatelier op het instituut;
- geeft of begeleidt, indien gewenst, (model)lessen op de opleidingsschool;
- kan voor het begeleiden/leiden van studenten in ontwerpatelier werkvormen kiezen als: exemplarische workshops; vakdidactische intervisie; individuele consultatie;
- draagt zorg het aanreiken van mogelijkheden ter verdieping;
- geeft vorm aan het begeleiden van studenten bij opdrachten;
- maakt onderdeel van het kennisnetwerk Lerende leraren.

Bestuurder

- ondersteunt de visie dat leren wordt gezien als een actief en constructief proces;
- draagt zorg voor een agenda voor directieoverleg waarop opleiden een vast punt is;
- neemt zitting in de beleidsgroep;
- organiseert een keer per jaar overleg met programmaleiders en schoolleiders;
- zorgt voor borging van opleiden in HRM beleid;
- faciliteert schoolopleiders volgens afspraken in convenant;
- maakt deel uit van kennisnetwerk Lerende Leraren

5 De digitale leeromgeving

Mijnsaxion.nl

Saxion Lerarenopleiding Enschede heeft een digitale leeromgeving ingericht waar studenten en hun begeleiders informatie ten aanzien van de studie kunnen vinden: mijnsaxion.nl.

Naast informatie over studie biedt mijnsaxion.nl tevens toegang tot andere belangrijke websites. Twee van deze websites worden hieronder nader toegelicht.

Bison en Blackboard

Naast de website mijnsaxion.nl maakt Saxion gebruik van twee websites die van groot belang zijn voor je studie: Bison en Blackboard. De student vindt op deze sites informatie met betrekking tot de voortgang, inhoud en organisatie van je studie.

Bison

Op de website bison.saxion.nl vind je alle informatie over de toetsing van de opleiding:

- Toetsbeschrijvingen;
- Studiecontract;
- Behaalde resultaten;
- Inschrijving voor toetsen.

Blackboard

Op Blackboard (leren.saxion.nl) vind je alle informatie over de inhoud en organisatie van colleges per vak:

- Studiehandleidingen;
- Presentaties van de colleges;
- Readers en artikelen;
- Toetsdocumenten, zoals toetsbeschrijvingen en beoordelingsformulieren.

6 Bijlagen

6.1 Bijlage 1 – Curriculumoverzicht Beroepstakenbekwaam

Kwartiel 1 en 2

Kwartiel 1				
Titel	Toetscode	EC's	Aantal T	Toetsvorm
BT3: Opbrengstgericht werken	T.48561	4	1	P
2.1 Rekenen/Wiskunde	T.45067	2	1	T
2.1 OJW/Onderzoeksvaardigheden	T.45155	4	3	
2.1 OJW: Verslag werkvormen	DT.43192			W
2.1 OJW: Presentatie werkvormen	DT.43193			P
2.1 Onderzoeksvaardigheden	DT.43194			W
2.1 KO: Handvaardigheid/Muziek	T.45167	2	2	
2.1 KO: Handvaardigheid	DT.43195			W
2.1 KO: Muziek	DT.43196			W
Beroepspraktijk en reflectie 2.2 (toetsing na kwartiel 2)				
Totaal EC's kwartiel 1		12		
Kwartiel 2				
Titel	Toetscode	EC's	Aantal T	Toetsvorm
2.2 Nederlands	T.48842	2	1	W
2.2 Rekenen/Wiskunde	T.45166	2	1	T
2.2 Pedagogiek/Onderwijskunde/Digitale didactiek	T.48564	3	1	W
2.2 KO: Dans en drama	T.45481	2	1	W
2.2 Vrij studiepunten	T.48603	1	1	W
2.2 Levensbeschouwelijke vorming (ect's in kwartiel 3)	T.45168		2	
2.2 Levensbeschouwelijke vorming: kennistoets	DT.43197			D
2.3 Levensbeschouwelijke vorming: opdracht (lessen en werkstuk in kwartiel 3)	DT.43198			
2.2 Bewegingsonderwijs (ect's in kwartiel 3)	T.47053		2	
2.2 Bewegingsonderwijs: jonge kind lukt 't	DT.44643			P
2.3 Bewegingsonderwijs: leergang vakbekwaam bewegingsonderwijs module 1 (lessen en werkstuk in kwartiel 3)	DT.44644			
2.2 Oriëntatie op jezelf en de wereld (ect's in kwartiel 4)	T.48567		3	
2.2 OJW: Natuur & Techniek kennisbasistoets	DT.45463			D
2.3 OJW: Aardrijkskunde kennisbasistoets (lessen en toets in kwartiel 3)	DT.45462			
2.4 OJW: Geschiedenis kennisbasistoets (lessen en werkstuk in kwartiel 4)	DT.45461			
Beroepspraktijk en reflectie 2.2	T.46484	6	2	
2.2: Stage	DT.44257			W
2.2: Voortgangsgesprek	DT.44258			M
Totaal EC's kwartiel 2		16		

Kwartiel 3 en 4

Kwartiel 3				
Titel	Toetscode	EC's	Aantal T	Toetsvorm
2.3 Nederlands/Communicatie	T.45327	3	2	
2.3 Nederlands	DT.43306			D
2.3 Communicatie	DT.43307			P
2.3 Internationalisering/Onderzoeksvaardigheden	T.45173	2	2	
2.3 Onderzoeksvaardigheden	DT.43203			W
2.3 Internationalisering	DT.43204			W
2.3 Engels	T.51864	2	2	
2.3 Aptis toets	DT.47098			D
2.3 Opdracht	DT.47099			W
2.3 KO: Tekenen	T.45177	2	1	
2.2 Levensbeschouwelijke vorming	T.45168	3	2	
2.2 Levensbeschouwelijke vorming: kennistoets (zie kwartiel 2)	DT.43197			
2.2 Levensbeschouwelijke vorming: opdracht	DT.43198			W
2.2 Bewegingsonderwijs (ect's in kwartiel 3)	T.47053	2	2	
2.2 Bewegingsonderwijs: jonge kind lukt 't (zie kwartiel 2)	DT.44643			
2.3 Bewegingsonderwijs: leergang vakbekwaam bewegingsonderwijs module 1	DT.44644			W
2.2 Oriëntatie op jezelf en de wereld (ect's in kwartiel 4)	T.48567		3	
2.2 OJW: Natuur & Techniek kennisbasistoets (zie kwartiel 2)	DT.45463			
2.3 OJW: Aardrijkskunde kennisbasistoets	DT.45462			T
2.4 OJW: Geschiedenis kennisbasistoets (lessen en werkstuk in kwartiel 4)	DT.45461			
Beroepspraktijk en reflectie 2.3 (toetsing na kwartiel 4)				
Totaal EC's kwartiel 3		14		
Kwartiel 4				
Titel	Toetscode	EC's	Aantal T	Toetsvorm
BT4: Onderwijs in samenhang	T.45175	3	2	
BT4: Onderwijs in samenhang, Kunstweek	DT.43637			P
BT4: Onderwijs in samenhang, Werkstuk	DT.43638			W
2.4 Pedagogiek/Onderwijskunde	T.48565	2	1	D
2.4 Rekenen/Wiskunde	T.46485	2	1	T
2.4 Nederlands	T.45180	2	1	D
Beroepspraktijk en reflectie 2.4	T.46486	6	2	
2.4: Stage	DT.44259			W
2.4: Voortgangsgesprek	DT.44260			M
2.2 Oriëntatie op jezelf en de wereld (ect's in kwartiel 4)	T.48567	3	3	
2.2 OJW: Natuur & Techniek kennisbasistoets (zie kwartiel 2)	DT.45463			
2.3 OJW: Aardrijkskunde kennisbasistoets (zie kwartiel 3)	DT.45462			
2.4 OJW: Geschiedenis kennisbasistoets	DT.45461			D
Totaal EC's kwartiel 4		18		

6.2 Bijlage 2 – Curriculumoverzicht Werkplekbekwaam

Kwartiel 1				
Titel	Toetscode	EC's	Aantal T	Toetsvorm
Handelingsgericht werken 1	T.43208	3	1	W
3.1 Rekenen/Wiskunde	T.48601	2	1	W
Landelijke kennisbasistoetsen	T.43720	1	2	
Kennisbasistoets Rekenen/Wiskunde	DT.42218			D
Kennisbasistoets Nederlands	DT.42219			D
3.2 Onderzoeksvaardigheden (lessen starten hier)				
Specialisatie deel 1 (keuze)		4	1	W
Specialisatie jonge kind, deel 1	T.43211			
Specialisatie oude kind, deel 1	T.43212			
Beroepspraktijk en reflectie 3.1	T.46811	3	2	
3.1: Stage	DT.44512			W
3.1: Voortgangsgesprek	DT.44513			M
Totaal EC's kwartiel 1		13		
Kwartiel 2				
Titel	Toetscode	EC's	Aantal T	Toetsvorm
Handelingsgericht werken 2	T.45329	3	1	W
Levensbeschouwelijke vorming 3.2 (schooltijd vieren)		2	1	W
LBV: Rooms Katholiek 3.2	T.45181			
LBV: Openbaar Onderwijs 3.2	T.45182			
LBV: Protestants Christelijk 3.2	T.45183			
3.2 Nederlands	T.46488	2	1	W
3.2 Onderzoeksvaardigheden	T.51474	3	2	
3.2 Onderzoeksvaardigheden: verslag	DT.46966			W
3.2 Onderzoeksvaardigheden: presentatie	DT.46967			P
Specialisatie deel 2 (keuze)		4	1	W
Specialisatie jonge kind, deel 2	T.43382			
Specialisatie oude kind, deel 2	T.43386			
Beroepspraktijk en reflectie 3.2	T.46812	3	2	
3.2: Stage	DT.44514			W
3.2: Voortgangsgesprek	DT.44515			M
Totaal EC's kwartiel 2		17		
Kwartiel 3/4				
Titel	Toetscode	EC's	Aantal T	Toetsvorm
Minor		30		
Totaal EC's kwartiel 3/4		30		

6.3 Bijlage 3 – Curriculumoverzicht fase Startbekwaam

Kwartiel 1

Kwartiel 1				
Titel	Toetscode	EC's	Aantal T	Toetsvorm
Vakprofiel 4.1: Oriëntatie op jezelf en de wereld (keuze)		3	1	
Vakprofiel 4.1: Aardrijkskunde	T.44768			W
Vakprofiel 4.1: Geschiedenis	T.45190			W
Vakprofiel 4.1: Natuuronderwijs	T.51341			W
Vakprofiel 4.1: Techniek	T.51343			W
Vakprofiel 4.1 Kunstorientatie (keuze)		2	1	
Vakprofiel 4.1: Handvaardigheid	T.45192			W
Vakprofiel 4.1 Muziek	T.45193			W
Vakprofiel 4.1 Tekenen	T.45194			W
Vakprofiel 4.1 Drama	T.51478			P
Specialisatie, deel 3 (keuze)		4	1	
Specialisatie jonge kind, deel 3	T.51475			W
Specialisatie oude kind, deel 3	T.51476			W
Levensbeschouwelijke vorming (eindopdracht)		2	2	
LBV: Rooms Katholiek 4.1	T.47391			
LBV: Rooms Katholiek 4.1, portfolio	DT.44816			W
LBV: Rooms Katholiek 4.1, assessment	DT.44817			P
LBV: Openbaar Onderwijs 4.1	T.47393			
LBV: Openbaar Onderwijs 4.1, portfolio	DT.44818			W
LBV: Openbaar Onderwijs 4.1, assessment	DT.44819			P
LBV: Protestants Christelijk 4.1	T.47395			
LBV: Protestants Christelijk 4.1, portfolio	DT.44820			W
LBV: Protestants Christelijk 4.1, assessment	DT.44821			P
Totaal EC's kwartiel 1		11		

Kwartiel 2, 3 en 4

Kwartiel 2				
Titel	Toetscode	EC's	Aantal T	Toetsvorm
Keuzevak 4.2		3		
Keuzevak 4.2: Engels	T.45344		1	W
Keuzevak 4.2: Bewegingsonderwijs	T.45345		3	
Keuzevak 4.2: Bewegingsonderwijs, Opdracht	DT.43323			W
Keuzevak 4.2: Bewegingsonderwijs, Theorietentamen	DT.43324			T
Keuzevak 4.2: Bewegingsonderwijs, Praktijktentamen	DT.43325			P
Keuzevak 4.2: Schrijven	T.44700		1	W
Vakprofiel 4.2: Oriëntatie op jezelf en de wereld (keuze)		2		
Vakprofiel 4.2: Aardrijkskunde	T.44769		2	
Vakprofiel 4.2: Aardrijkskunde, Portfolio-opdracht	DT.43326			W
Vakprofiel 4.2: Aardrijkskunde, Presentatie	DT.43327			P
Vakprofiel 4.2: Geschiedenis	T.45347		2	
Vakprofiel 4.2: Geschiedenis, Portfolio-opdracht	DT.43328			W
Vakprofiel 4.2: Geschiedenis, Presentatie	DT.43329			P
Vakprofiel 4.2: Natuuronderwijs	T.51366		2	
Vakprofiel 4.2: Natuuronderwijs, Portfolio-opdracht	DT.46924			W
Vakprofiel 4.2: Natuuronderwijs, Presentatie	DT.46925			P
Vakprofiel 4.2: Techniek	T.51367		2	
Vakprofiel 4.2: Techniek, Portfolio-opdracht	DT.46926			W
Vakprofiel 4.2: Techniek, Presentatie	DT.46927			P
Vakprofiel 4.2: Kunstorientatie (keuze)		3		
Vakprofiel 4.2: Handvaardigheid	T.45349		1	W
Vakprofiel 4.2: Muziek	T.45350		1	P
Vakprofiel 4.2: Tekenken	T.45351		1	W
Vakprofiel 4.2: Drama	T.51479		1	P
Specialisatie, deel 4 (keuze)		4		
Specialisatie jonge kind, deel 4	T.48380		1	W
Specialisatie oude kind, deel 4	T.48379		1	W
Beroepspraktijk en reflectie 4.2	T.51385	6	2	
4.2: Stage	DT.46932			W
4.2: Voortgangsgesprek	DT.46933			M
Vrij studiepunt 4.2	T.45346	1		
Totaal EC's kwartiel 2		19		
Kwartiel 3/4				
Titel	Toetscode	EC's	Aantal T	Toetsvorm
4.4 Afstudeeronderzoek	T.50557	12	2	
4.4 Onderzoeksverslag	DT.46612			W
4.4 Presentatie	DT.44613			P
Beroepspraktijk en reflectie 4.4	T.51484	12	3	
4.3: LIO stage functioneringsgesprek	DT.46972			P
4.4: LIO stage beoordelingsgesprek	DT.46973			M
4.4: Communicatie	DT.46974			W
4.4 Eindassessment	T.51816	6	1	P
Totaal EC's kwartiel 3/4		30		